

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA KUN TARTIBINI
SAMARALI TASHKIL ETISH**

Andijon viloyati Andijon shahar 44-son

DMTT direktor o'rinbosari

Shamsutdinova Gulnora Rahimdjanovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kun tartiblarini to'g'ri tashkil etish, tarbiyalanuvchilarning kunlik kun tartiblarini yanada yaxshilash va yangiliklar kiritish borasidagi izlanishlar haqida ma'lumotlar berilgan.

Аннотация: В данной статье представлена информация об исследовании по вопросам надлежащей организации повседневной деятельности в дошкольных образовательных учреждениях, а также о дальнейшем совершенствовании и внедрении инноваций в повседневную жизнь учащихся.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkilotlari, kun tartibi, rivojlanish, yangiliklar, bolalar hayoti tartibi, kundalik tartib.

Ключевые слова: организации дошкольного образования, повестка дня, развитие, новости, распорядок дня детей, распорядок дня.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kun tartibi bolalarning sog'lom rivojlanishi, ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligi va intizomni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. To'g'ri tashkil etilgan kun tartibi bolaning jismoniy, aqliy va ruhiy rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli tarbiyachi va pedagoglar kun tartibini ishlab chiqishda ilmiy asoslangan yondashuvga tayanishlari zarur. Bolaning sog'lom bo'lib o'sishi va to'g'ri rivojlanishi uchun maktabgacha yoshdagi bolaning kun tartibini to'g'ri shakllantirish kerak. Bu maktabgacha ta'lim tashkilotlarida taqdim etilgan tartibni biroz modernizatsiya qilish kifoya. Bu bolaga yangi sharoitlarga tezda moslashishga yordam beradi, bu esa salbiy reaksiya ehtimolini sezilarli darajada kamaytiradi. Bolalar psixologlarining aytishicha, kun tartibi: samaradorlikni oshiradi, uyquni yaxshilaydi, ishtahani oshiradi, bolani yanada mas'uliyatli qiladi, intizomni yaxshilaydi, o'z-o'zini hurmat qilishni oshiradi, aqliy qobiliyatini oshiradi. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim bo'g'ini sifatida e'tirof etilmoqda. Aynan maktabgacha yosh davrida bolaning shaxs sifatida shakllanishi, sog'lom turmush tarziga bo'lgan munosabati, ta'limga qiziqishi hamda ijtimoiy xulq-atvor asoslari vujudga keladi. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, ayniqsa, **kun tartibini to'g'ri va samarali rejalashtirish** dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy maktabgacha ta'limda kun tartibini tashkil etishda nafaqat an'anaviy yondashuvlar, balki innovatsion pedagogik texnologiyalar,

sog'lomlashtiruvchi metodlar va o'yin faoliyatiga asoslangan yondashuvlar ham keng qo'llanilmoqda. Bunda pedagoglarning kasbiy mahorati, rahbarlarning boshqaruv salohiyati hamda ota-onalar bilan samarali hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha yoshdagi bolaning kun tartibi kunning ma'lum bir davrida bajarilishi kerak bo'lgan yig'ilgan tadbirlar to'plamidir. Uning yordami bilan siz o'quv jarayonini to'g'ri tashkil qilishingiz, shuningdek, o'yinlar va boshqa bolalarning sevimli mashg'ulotlariga yetarli vaqt qoldirishingiz mumkin. Bolani rivojlantirishning muhim sharti uning yoshiga mos keladigan tartibni tashkil etishdir. Rejim - bu maydalangan turli xil tadbirlarni kun davomida teng ravishda taqsimlash. Optimal rejim bolaning sog'lig'ini, uning hayotining asosini saqlashning muhim shartidir. Uning xususiyatlari bola o'sishi bilan farq qiladi. Bolalar bog'chasida taqdim etiladigan kun tartibi jismoniy va ruhiy salomatlikning asoslari maktabgacha yoshda tashkil etiladi.

Bola o'z hayotini tartibga solish va faoliyatning bir turidan ikkinchisiga o'tish uchun kun tartibiga muhtoj. Kundalik mashg'ulotlar quyidagi tadbirlardan iborat: Dam olish va uxlash davri, Oziq-ovqat iste'mol qilish, yurish, sinflar va mashg'ulotlar.

Ro'yxatda keltirilgan tadbirlarni bir vaqtning o'zida muntazam ravishda amalga oshirish bolalarning sog'lig'iga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun pediatriklar kattalarga o'z farzandlari uchun rejimga rioya qilish uchun hamma narsani qilishni qat'iy tavsiya qiladilar. Maktabgacha yoshdagi va uydagi bolalar uchun kunlik rejimni kuzatish muhimdir. Asosiy afzalliklari:

Maktabgacha yoshdagi bolaning uydagi kundalik hayoti ko'plab afzalliklarga ega. Ular kunlik rejimni tuzishni boshlashdan oldin hisobga olinishi kerak. Bu bola uchun uning hayotining ajralmas qismiga aylanadigan ideal variantni tayyorlashga yordam beradi. Ko'pgina hollarda, maktabgacha yoshdagi bolaning kundalik turmush tarzi - bu barcha tadbirlar va dam olishlarning muvozanatli aralashmasi hisoblanadi. Uni faqat bolaning barcha xususiyatlarini, uning afzalliklari va qobiliyatlarini biladigan ota-onalar to'plashlari mumkin. Faoliyatning har bir turi (o'yinlar, ovqat, yurish, mashg'ulotlar) ba'zi bir nuanslarga muvofiq amalga oshirilishi kerak. Ularning yordami bilan siz bolangizni yanada baquvvat va quvnoq qilishingiz mumkin. Tarbiyalanuvchi kun davomida tashkilotda kun tartibi asosida faoliyatlar bilan shug'ullanadi. Kechki vaqtlarda, dam olish va bayram kunlari bola oila davrasida bo'ladi. Oila muhitida jismoniy tarbiyani tashkil etishning asosiy bosqichi sog'lom turmush tarzidir.

Kundalik rejim bolalarning salomatligi va jismoniy rivojlanishi uchun katta ahamiyatga ega. Ovqatlanish, uxlash, yurish, o'ynash va mashq qilish uchun doimiy vaqti - bolani to'g'ri tarbiyalashning zaruriy shartidir.

Kundalik tartib - bu uyqu va uyg'onish davrlarini, ovqatlanishni, gigiyena va sog'liqni saqlash tartib-qoidalarini, bolalarning faoliyati va mustaqil faoliyatini taqsimlash tizimi. Bolalarning quvnoq va ayni paytda muvozanatli kayfiyati ko'p

jihatdan bog‘liq qat’iy amalga oshirish tartibi asosida tashkil etiladi. Ovqatlanish, uxlash, yurishning kechikishi bolalarning asab tizimiga salbiy ta’sir qiladi: ular letargik bo‘lib qoladilar yoki aksincha, hayajonlanadilar, harakat qila boshlaydilar, ishtahani yo‘qotadilar, yomon uxlaydilar va bezovta uxlaydilar.

Kun tartibini tashkil etishning asosiy maqsadlari

- Bolalarda intizom va mustaqillikni shakllantirish
- Sog‘lom turmush tarzini ta’minlash
- Ta’lim va tarbiyaning uzluksizligini ta’minlash
- Bolaning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish
- Jismoniy, aqliy va emotsional rivojlanishning uyg‘unligini ta’minlash

Kundalik tartib - bu kun davomida uyg‘onish va uyquning almashinishini, shuningdek, turli tadbirlarni oqilona tashkil qilishni ta’minlaydigan aniq kundalik tartibdir. Bolaning yosh imkoniyatlariga mos keladigan to‘g‘ri rejim sog‘lig‘ini mustahkamlaydi, mehnat qobiliyatini, turli xil faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirishni ta’minlaydi va ortiqcha ishdan himoya qiladi. Har qanday faoliyat tashqi stimulga javob bo‘lib, refleks tomonidan amalga oshiriladi. Bu miya yarim korteksidagi murakkab jarayonlarning natijasi bo‘lib, asab energiyasining katta sarflanishi bilan birga keladi va charchoqqa olib keladi. Qattiq rejimga o‘rgangan bolada ovqatlanish, uxlash, dam olish zarurati muntazam ravishda paydo bo‘ladi va barchaning faoliyatida ritmik o‘zgarishlar bilan birga keladi. Tana, go‘yo, bo‘lajak faoliyatga oldindan moslashadi, shuning uchun u asabiy energiyani ortiqcha isrof qilmasdan juda samarali amalga oshiriladi va aniq charchoqqa olib kelmaydi. Hayotning dastlabki uch yilida kundalik tartib bir necha marta o‘zgaradi. U maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashning asosiy vazifalariga bo‘ysunishi kerak: to‘g‘ri o‘sish va rivojlanishga yordam berish, sog‘lig‘ini mustahkamlash, asosiy harakatlarni rivojlantirish va nutq funksiyasini shakllantirish.

Bolalar hayotining tartibi - bu bedor yurish, uxlash, ovqatlanish, faoliyat xilma-xil turlarining har kuni muayyan izchillikda takrorlanib, oqilona almashinib turishidir. Tartib rivojlanish uchun qulay sharoit ta’minlashi kerak, shuning uchun u bolaning yoshi, uning salomatligi, kattalar mehnatining xususiyatlari, bola tarbiyalanayotgan oila turmushi va muassasaga bog‘liq tarzda o‘zgaradi. Muayyan vaqt ichida tartibning asosiy tarkibiy qismlari bir maromda va doimiy bo‘lishi uning ajralmas xususiyatlaridir. Tartibning bir maromdaligi tabiat hodisalarining maromi, organizm faoliyatining maromiga asoslanadi. Bu bedor yurish va uxlashning, tana haroratining o‘zgarishi, nafas olish, yurak urishining qisqarish maromida, ovqat hazm qilish traktining ish maromida namoyon bo‘ladi va hokazo.

Samarali kun tartibini tashkil etish tamoyillari

- Izchillik va barqarorlik
- Moslashuvchanlik (bolaning holatiga qarab)

- Faoliyat turlarini almashtirib borish
- Dam olish va faollik muvozanati
- Ota-onalar bilan hamkorlik

Xulosa shuki: Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kun tartibini samarali tashkil etish — bu bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydigan muhim pedagogik jarayondir. Ilmiy asoslangan, puxta rejalashtirilgan va amaliyotga mos kun tartibi bolalarda ijobiy xulq-atvor, sog'lom turmush tarzi va ta'limga qiziqishni shakllantiradi. bu bolaning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydigan, sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalashga qaratilgan uzluksiz pedagogik jarayonning muhim tarkibiy qismidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Hasanboyeva O., Tadjieva M., Toshpulatova Sh. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. T.: Ilm-ziyo, 2012.
2. Hasanboyeva O. va boshqalar. Oilada barkamol avlod tarbiyasi. - T.: O'zbekiston, 2010.
3. Mahmudov M. O'quv materialini didaktik loyihalash tizimi. «Pedagogik mahorat», 2002 yil, 3-son, 3-11 betlar.
4. Fotima Qodirova, Shoista Toshpo'latova, Nargiza Kayumova, Malohat A'zamova "Maktabgacha pedagogika", " Tafakkur" nashriyoti Toshkent - 2019.